

Entreprenörer med utländsk bakgrund om kommunal företagservice

Enkätstudie genomförd av IFS Rådgivningscentrum
Oktober 2011

⟨ **IFS** ⟩

Förord

Under oktober har IFS för tredje året i rad ställt ett antal frågor till företagare med utländsk bakgrund verksamma i Sverige. Denna undersökning är delfinansierad av både Tillväxtverket och Almi Företagspartner. Tidigare i år genomförde IFS dessutom en liknande studie, men då riktad till näringslivsansvariga i kommunerna. Intervjuerna gäller företagarnas syn på kommunens service till dem som företagare och entreprenörer. Det övergripande syftet är att ta fram en bild av hur det ser ut i landets kommuner när det gäller insatser för att stärka målgruppen. Genom att låta dessa utfrågningar av såväl företagare som kommunföreträdare mötas och korsläsas hoppas vi kunna etablera en barometer över nybyggerandan i Sverige idag.

Årets nybyggerstudie pekar mot att det finns mycket kvar att göra på lokal och regional nivå. Åtta av tio företagare anger att man inte tagit del av något konkret stöd i sin företagsverksamhet från kommunens sida. Det är samma höga nivå som 2010. Nytt för årets undersökning är den särskilda belysningen av företagande kvinnor med utländsk bakgrund. Flera tecken talar för att gruppen upplever större utanförskap vad gäller företagandets villkor i det lokala näringslivet jämfört med vad företagande män tycks uppleva. Detta behöver vi uppmärksamma mer. Det är därför inte förvånande att 8 av 10 företagskvinnor vill se fler satsningar likt den Almi nyligen sjösatt för att få fler kvinnor ur målgruppen att starta och driva företag i Sverige.

Ett resultat som väcker oro är företagarnas syn på möjligheterna till lån och krediter i allmänhet och uppfattningen om hur etnisk bakgrund påverkar denna bedömning. Det är betydligt fler invandrarföretagare som ser dystert på sitt företags lån- och kreditmöjligheter än som ser möjligheterna som goda.

Det finns god anledning att fortsätta diskutera hur man kan hitta nya vägar för att nå ut till målgruppen på bredare front, inte minst i samband med kommunala direktupphandlingar. Detta fordrar en gemensam kraftsamling för att överkomma strukturella hinder och därmed stimulera till ökad ekonomisk tillväxt. Det är dags att ta tillvara de resurser som redan står till förfogande, öka konkurrensen och därmed låta fler få möjlighet att ta del av marknaden.

Maroun Aoun, vd stiftelsen IFS

Sammanfattning

Denna uppföljande studie pekar ut några huvudresultat: Det är en mycket klar minoritet bland de intervjuade invandrarföretagarna som fått konkret företagsstöd från sin kommun. Trots att fler kommuner anger att man infört särskilt riktade insatser mot målgruppen är det få som säger sig möta dessa insatser i sin dagliga verksamhet. Det är en betydande andel av företagarna som ser dystert på det egna företags möjligheter till lån och krediter. En klar majoritet efterlyser därför fler riktade satsningar på målgruppen och i synnerhet satsningar på företagande kvinnor med utländsk bakgrund, som generellt tycks uppleva större entreprenöriellt utanförskap än männen.

8 av 10 företagare med utländsk bakgrund saknar stöd från kommunen

Endast 19 procent av de intervjuade företagarna anger att man har fått konkret stöd av kommunen i sin företagsverksamhet. Drygt var fjärde företagare säger sig ha blivit inbjuden av kommunen till möten med tjänstemän eller andra lokala företagare under det gångna året. Mindre än 10 procent av företagarna uppger att man har fått information och stöd i samband med kommunalt upphandlingsförfarande.

Varannan invandrarföretagare tror att låneinstituten diskriminerar

Trots att många av företagarna har en uppfattning om kommunen som likabehandlande av alla företagare anser varannan invandrarföretagare att dennes etniska bakgrund påverkar bedömningen av företags lån- och kreditmöjligheter. En tredjedel tror dock inte att företagarens bakgrund påverkar en sådan bedömning. Hela 37 procent av företagarna uppfattar ändå möjligheterna till att få lån och krediter som dåliga eller mycket dåliga.

Företagande kvinnor med utländsk bakgrund upplever större utanförskap än män

Det är färre företagande kvinnor som säger sig ha fått konkret stöd av kommunen i sin verksamhet jämfört med andelen svarande män. Flera tecken talar för att dessa företagsskvinor med utländsk bakgrund upplever ett större entreprenöriellt utanförskap än vad männen i målgruppen anger. Att 8 av 10 svarande företagskvinor anser att det borde finnas fler satsningar på att få fler kvinnor med utländsk bakgrund att starta och driva företag är därför inte förvånande. Kvinnor med utländsk bakgrund är mindre nöjda med kommunens bemötande och med kommunens näringsinsatser i stort än vad männen är. De upplever dessutom mer sällan än männen att kommunen behandlar företagare på lika villkor oavsett bakgrund.

Om stiftelsen IFS

Stiftelsen IFS Rådgivningscentrum startades 1996 som Internationella Företagarföreningen i Sverige för att ge stöd till personer med utländsk bakgrund som i färd med att starta eller som redan driver ett företag i Sverige. År 2007 integrerades rådgivningsverksamhet i ALMI Företagspartner och drivs idag som ett särskilt kompetensområde med ett 30-tal rådgivare över hela landet. Sammantaget har IFS medverkat till starten av drygt 13 000 nya företag, runt 35 000 personer med utländsk bakgrund har varit i kontakt med IFS sedan starten och årligen genomförs cirka 3 000 personliga möten mellan kund och rådgivare.

IFS erbjuder kostnadsfri rådgivning på olika språk, bistår med att upprätta affärsplan, budget, företagsregistrering, låneansökan, m.m. samt medverkar regionalt i landet med informationsträffar och kurser. IFS initierar också projekt för att skapa och utveckla nätverk mellan invandrarföretag och andra företag och organisationer. Mer generellt arbetar IFS för att öka medvetenheten i samhället kring villkoren för entreprenörskap, nyföretagande och de strukturella hinder som kan möta målgruppen i samband med start eller utveckling av företag i Sverige idag. Fokus ligger på det lokala och det regionala perspektivet. IFS arbetar också med positiva förebilder som modell, vilket betonar vikten av att se till alla kreativa möjligheter för det nya Sverige att växa.

Om Nybyggarna

Svenska medborgare med utländsk bakgrund som har valt att starta eget företag kan nomineras till att bli Nybyggare. Han eller hon ska med begränsade resurser, genom hårt och målmedvetet arbete, ha nått framgång i sitt företagande. Priset instiftades 1999 och delas ut årligen av dess beskyddare, H. M. Kung Carl XVI Gustaf. Med priset vill IFS inte bara hedra en duktig företagare med utländsk bakgrund, utan även hedra alla dessa nya svenskar som har valt det egna företagandet som en väg till försörjning. IFS vill även med priset belysa de speciella svårigheter dessa företagare har att möta och överkomma.

Om studien

Denna studie av företagare med utländsk bakgrund och deras syn på kommunal företagservice är den tredje som genomförs sedan hösten 2009. Tillsammans med de studier som IFS genomfört riktat mot näringslivsansvariga i kommunerna utgör dessa underlag för att stämma av hur det dubbelsidiga kommunikationsklimatet ser ut mellan landets kommuner och företagare med utländsk bakgrund.

Under oktober intervjuade IFS via ett undersökningsföretag 292 företagare med utländsk bakgrund från hela landet per telefon. Frågorna handlar om hur man ser på servicen i sin kommun när det gäller såväl särskilda informationsinsatser som andra kommunala näringsinitiativ riktat mot målgruppen. Företagarnas syn på sina lån- och kreditmöjligheter i allmänhet samt särskilda satsningar för att få fler företagare med utländsk bakgrund att starta och utveckla företag ingår också bland frågorna. Urvalet är slumpmässigt hämtat ifrån IFS:s databas över företagare i hela landet.

En huvudfråga är i vilken mån man som invandrarföretagare har tagit del av kommunala näringslivssatsningar generellt och åtgärder för att stärka målgruppen i synnerhet. Mer specifikt handlar det om ifall företagaren erbjudits rådgivning av kommunen i olika sammanhang; särskilt riktade informationsinsatser och arrangemang från kommunen, t ex i form av träffar med kommunens tjänstemän eller inbjudan till nätverksträffar med andra företagare. Vidare ställs frågan huruvida företagaren från kommunen har fått information och stöd i samband med kommunal upphandling. En annan aspekt gäller hur man som företagare med utländsk bakgrund värderar det stöd man har fått från kommunen på olika sätt. Anser man sig nöjd eller inte med de insatser som kommunen gör för att ge stöd åt den målgrupp som man tillhör, i syfte att stärka företagandet i det lokala samhället?

Företag som leds av en person med utländsk bakgrund tycks generellt se fler hinder för tillväxt än de som leds av en person med svensk bakgrund. Det gäller inte minst faktorer som tillgång till lån och krediter samt externt ägarkapital. Vid sidan av vissa språkliga hinder upplever dessutom många företagare med utländsk bakgrund avsaknad av ett utvecklat kontaktnät och tillgång till mötesplatser med andra företagare på lokal nivå. Här kan kommunerna bidra med initiativ som inte behöver kräva stora resurser.

Medfinansiärer till denna studie är Tillväxtverket och Almi Företagspartner. Tillväxtverket är en myndighet som hör till Näringsdepartementet och arbetar för fler och växande företag samt ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet. Almi Företagspartner är ett statligt bolag, som är kanalen för näringspolitiska insatser med syfte att främja näringslivets utveckling.

Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum

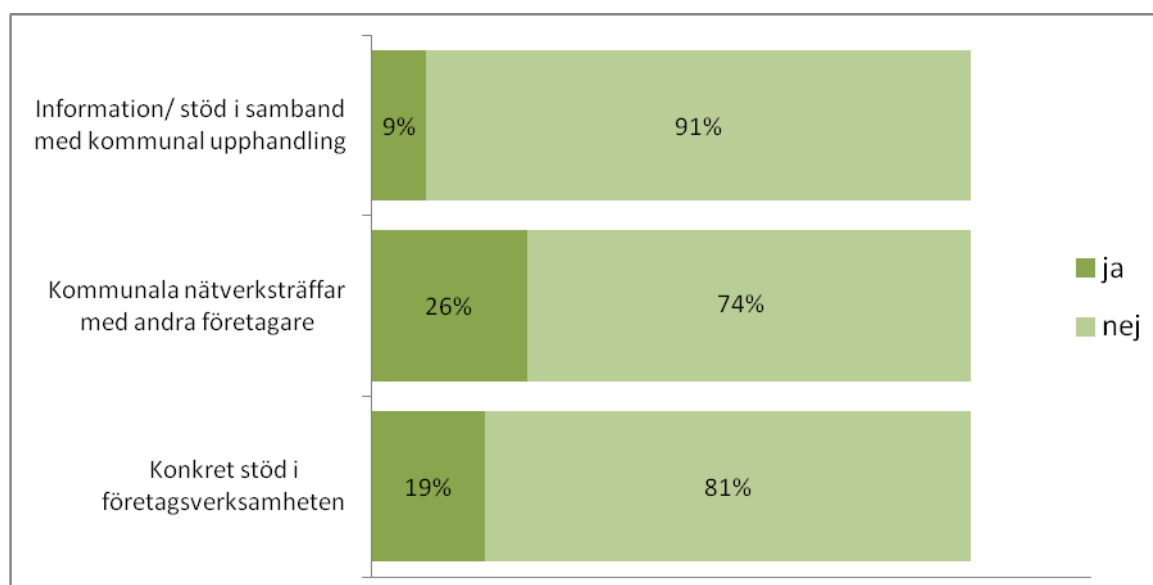
Kungsholms Hamnplan 3 112 20 Stockholm telefon: 08-693 99 42 www.ifs.a.se

Resultat

De 292 företagare med utländsk bakgrund som intervjuats är spridda över hela landet och representerar en rad olika branscher. Flest svarande är verksamma i Stockholm (18 procent), Malmö (10 procent), Göteborg (9 procent), Södertälje (4 procent), Linköping och Västerås (3 procent vardera), samt Uppsala, Växjö och Örebro (2 procent vardera). Vanligaste branschtillhörighet är restaurangverksamhet (32 procent), livsmedel (11 procent), skönhetsvård (10 procent) samt hantverksarbete av olika slag (9 procent). Andra återkommande verksamhetsområden är IT, verkstad, konsulteri samt import/export. 9 av 10 företagare i enkäten är utrikesfödd, övriga är födda i Sverige med utrikesfödda föräldrar. Bland de kvinnliga företagarna är 14 procent födda i Sverige. Könsfördelningen är manligt dominerad (72 procent) och de största åldersgrupperna är gruppen 40-49 år och 30-39 år, som tillsammans svarar för 69 procent av respondenternas ålder.

8 av 10 företagare med utländsk bakgrund saknar stöd från kommunen i sin företagsverksamhet

På frågan har du kunnat få konkret stöd av kommunen i din företagsverksamhet svarar knappt två av tio företagarna ja. Något fler (26 procent) säger sig ha bjudits in till möten med kommunala tjänstemän eller andra företagare under det gångna året. Färre än 10 procent uppger att de har fått information och stöd i samband med kommunalt upphandlingsförfarande.

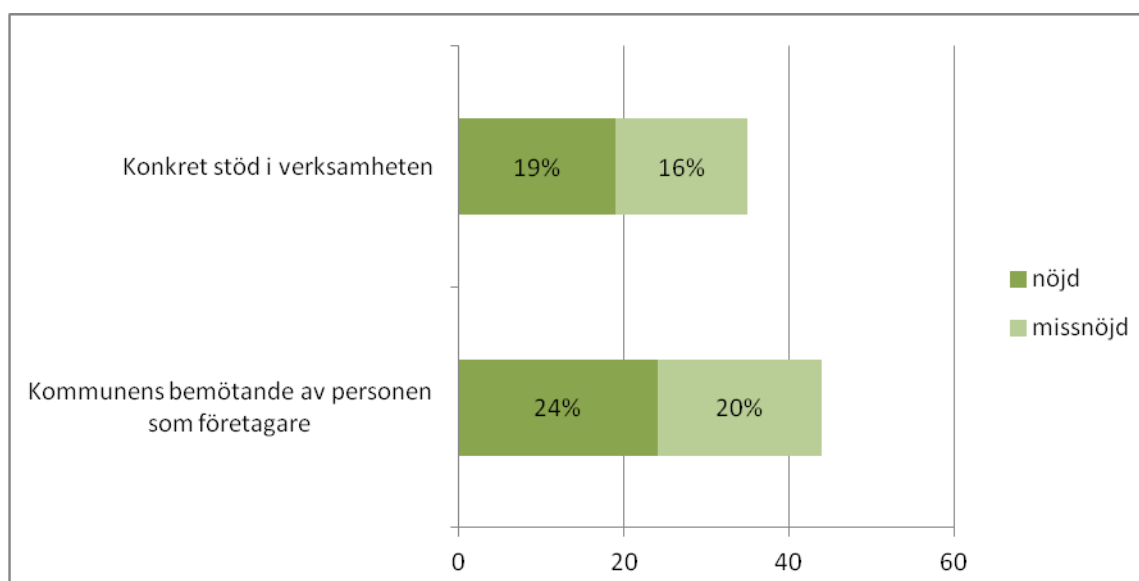

Figur 1: Andel företagare som svarat ja eller nej på frågan om man har fått konkret stöd, nätverksinbjudan från kommunen eller information/stöd i samband med kommunal upphandling. Bastal: 292 företagare.

I jämförelse med 2010 års nybyggarbarometer är det i år några fler procent av företagarna som säger sig ha fått konkret stöd av kommunen, men i förhållande till 2009 års enkätsvar har andelen sjunkit med cirka 15 procentenheter. Vad gäller övriga siffror i figuren ovan varierar resultatet mellan undersökningarna. Andelen företagare som säger sig ha fått information eller stöd i samband med kommunal upphandlingsförfarande hamnar i årets nybyggarbarometer för andra gången under tio procent.

Här framträder en bild av att det är en klar minoritet bland intervjuade invandrarföretagare som uppger sig fått stöd och i förlängningen ett aktivt inbjudande från kommunen i syfte att införliva företagarna i det entreprenöriella samtal som rimligtvis förs på det lokala och det regionala planet ute i landet. I vårens studie av kommunala insatser riktat mot målgruppen svarade knappt fyra av tio av näringslivscheferna att man arrangerat företagsträffar och infört särskilda informationsinsatser riktat mot företagare med utländsk målgrupp under det gångna året.

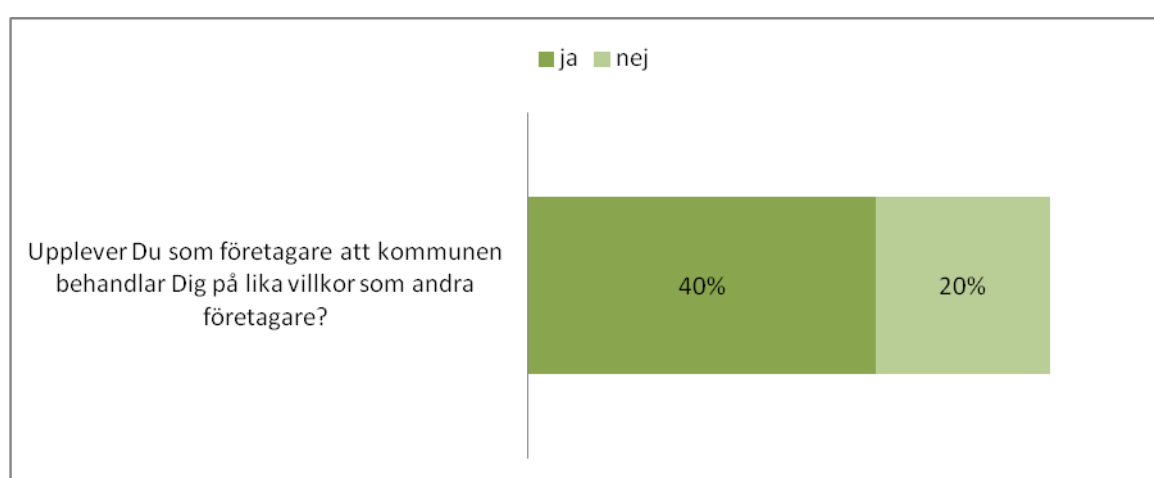
En central fråga är hur man som företagare med utländsk bakgrund värderar eller uppskattar det stöd man fått från kommunen på olika sätt. Anser man sig nöjd eller inte med de insatser som kommunen gör för att stärka företagandet i det lokala näringslivet? Hur uppfattas kommunens bemötande av personen invandrarföretagare?

Figur 2: Andel företagare som svarat nöjd/ mycket nöjd respektive missnöjd/ mycket missnöjd vad gäller olika aspekter av kommunal företagsservice. Övriga procentandelar placerar sig i kategorin *varken eller* samt kategorin *ingen klar uppfattning*. Bastal 292 företagare.

Av figur 2 ovan framgår att företagarnas uppskattning av kommunala insatser är ungefär jämnt fördelat mellan nöjdhet och missnöje, med viss övervikt på det förra. Noterbart är att de flesta företagarna dock tycks sakna en tydlig uppfattning vad gäller att värdera kommunens företagservice. Den relativt låga andelen företagare som säger sig ha fått konkret stöd från kommunen bidrar sannolikt till denna svarsfördelning.

Av figur 3 nedan framgår att det ändå är dubbelt så vanligt bland de företagare som tillfrågats att man uppfattar kommunens service som generellt rättvis och icke-diskriminerande i betydelsen likabehandling i förhållande till andra företagare. Som det framgår anser dock en femtedel av samtliga företagarna att så inte är fallet.

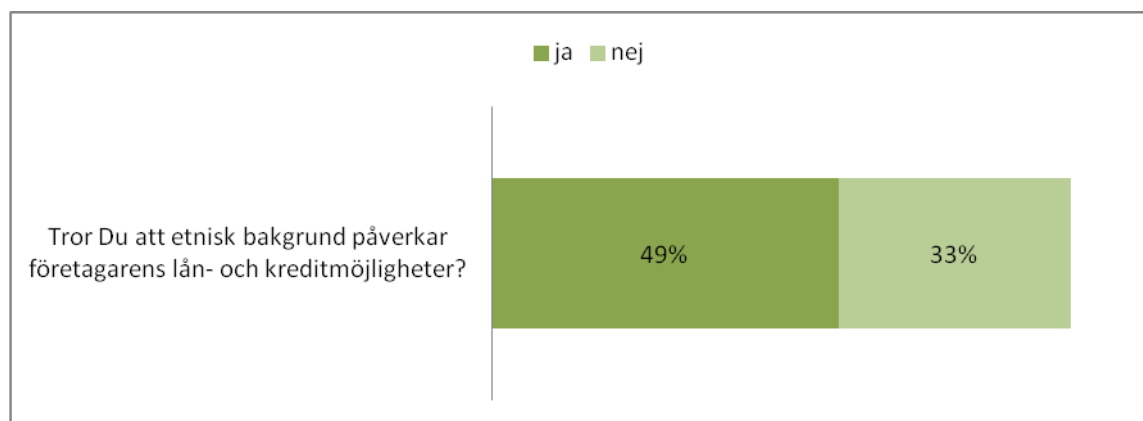

Figur 3: Invandrarföretagares upplevelse av kommunal likabehandling av företagare. Kategorin *vet ej* (40 %) redovisas inte i figuren. Bastal 292 företagare.

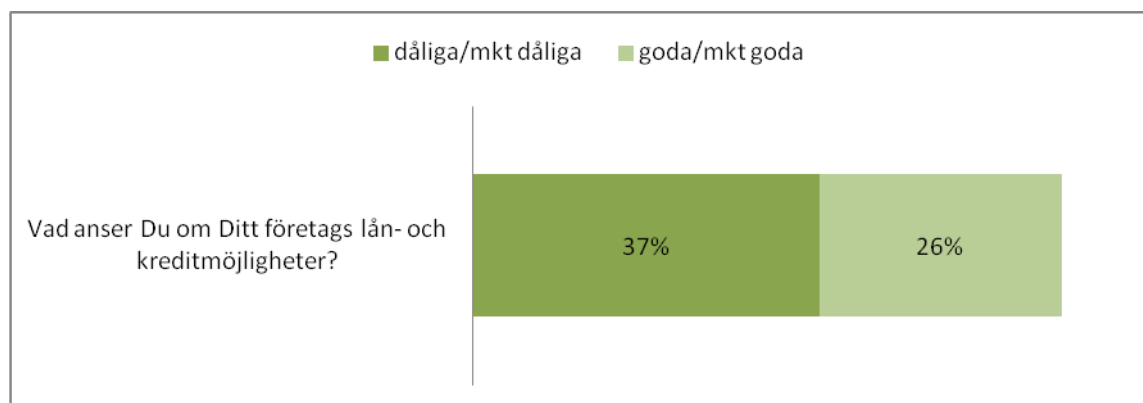
Varannan invandrarföretagare tror att låneinstituten diskriminerar

Trots att många av företagarna har en uppfattning om kommunen som likabehandlande av alla företagare anser varannan invandrarföretagare att dennes etniska bakgrund påverkar bedömningen av företagets lån- och kreditmöjligheter. En tredjedel tror dock inte att företagarens bakgrund påverkar en sådan bedömning. Hela 37 procent av företagarna uppfattar ändå möjligheterna till att få lån och krediter som dåliga eller mycket dåliga.

Nedan redovisas svaren på två frågor som inte berör kommunens service utan avser snarare företagarens allmänna syn på betydelsen av etnisk bakgrund i samband med företagets lån- och kreditmöjligheter samt utsikterna för det egna företaget att få lån och krediter.

Figur 4: Invandrarföretagares uppfattning om betydelsen av etnisk bakgrund som påverkande av företagarens lån- och kreditmöjligheter. Kategorin *vet ej* (18%) redovisas inte i figuren. Bastal 292 företagare.

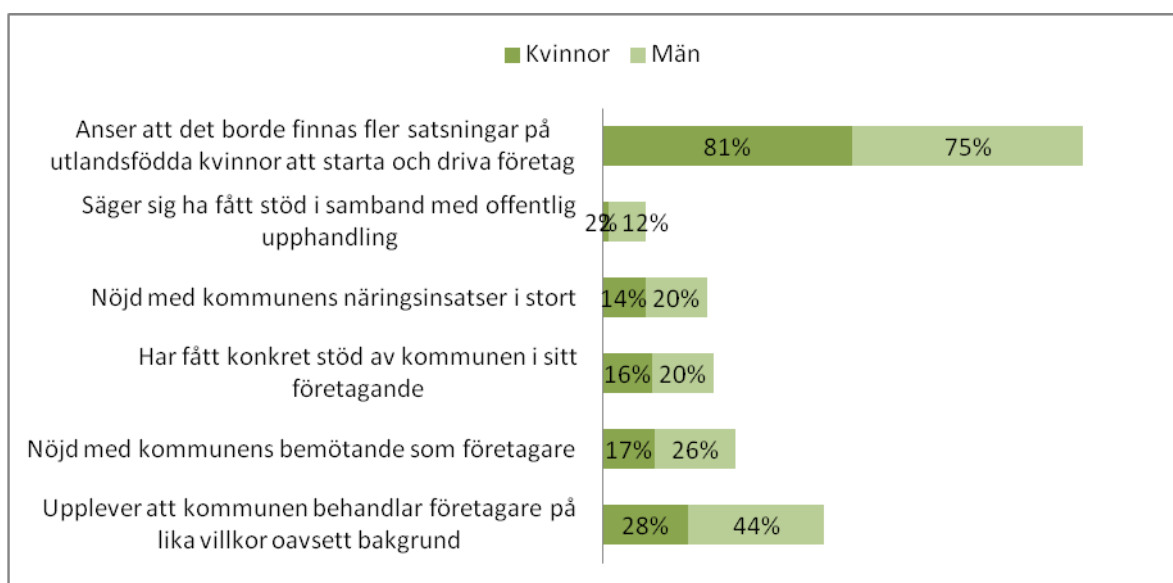

Figur 5: Invandrarföretagares uppfattning om det egna företagets lån- och kreditmöjligheter. Kategorin *varken bra eller dålig* (21%) samt *vet ej* (15%) redovisas inte i figuren. Bastal 292 företagare.

Företagande kvinnor med utländsk bakgrund upplever större utanförskap än män

Det är färre företagande kvinnor som säger sig ha fått konkret stöd av kommunen i sin verksamhet jämfört med andelen svarande män. Av figuren nedan framkommer flera tecken som talar för att dessa företagskvinnor med utländsk bakgrund upplever ett större entreprenöriellt utanförskap än vad männen i målgruppen anger. Att 8 av 10 svarande företagskvinnor anser att det borde finnas fler satsningar på att få fler kvinnor med utländsk bakgrund att starta och driva företag är därför inte förvånande.

Kvinnor med utländsk bakgrund är mindre nöjda med kommunens bemötande och med kommunens näringsinsatser i stort än vad männen är. De upplever dessutom mer sällan än männen att kommunen behandlar företagare på lika villkor oavsett bakgrund.

Figur 6: Invandrarföretagares syn på kommunal näringslivsservice samt riktade insatser mot företagande kvinnor med utländsk bakgrund fördelat på kvinnor och män. Bastal: 81 kvinnor, 211 män.

Det är rimligt att föreställa sig att kommunernas förhållningsätt och de insatser som görs på ett område tillsammans bidrar till att utveckla förutsättningar för ett bra företagsklimat för alla näringsidkare i det lokala näringslivet, inte minst de små företagen som drivs av personer med utländsk bakgrund.